

Džon Ford: Srbi imaju jednu fotografiju koja je kao film

Srpska akademija nauka i umetnosti i Muzej savremene umetnosti u Beogradu priređuju izložbu dela slikara i fotografa u srpskoj vojsci "Slikari / Ratnici / Svedoci" povodom obeležavanja stogodišnjice Prvog svetskog rata. Izložba će biti otvorena u sredu (19) i trajaće do 2. aprila. Poseban segment izložbe predstavljaju ratne fotografije.

SANU

Fotografija Vladimira Becića "Srpska tragedija" (1915, Narodna biblioteka Srbije), na kojoj je stari kralj Petar I, oduševila je legendarnog Forda (desno)

"VI STE SRBIN?", pitao je legendarni bard svetskog filma Džon Ford tada mladog kritičara i novinara, budućeg slavnog reditelja srpskog porekla Pitera Bogdanovića, i dodao:

„Srbi imaju jednu fotografiju koja je gotovo film. Postoji iz Prvog svetskog rata ratna fotografija starog kralja Petra kako se na volovskim kolima 1915. povlači preko Kosova. I kada bi se taj kadar odmrznuo i pokrenuo, pred nama bi bio pravi pravcati film o velikoj drami srpskog naroda i njegovog kralja.“ [1] Ford je mislio na fotografiju koju je snimio slikar i fotograf Vladimir Becić, objavljenu u januaru 1916. na naslovnoj strani francuskog lista *L'illustration*.

...Svestan da jedna slika vredi hiljadu reči, vojvoda Radomir Putnik u septembru 1914, posle masakra nad civilima u Mačvi i Podrinju koji su počinili Austrougari revoltirani zbog poraza u bici na Ceru, potpisuje uput za upotrebu ratnih slikara pridodatih

štabovima viših jedinica na bojištu. Ovim aktom se propisuje da su ratni slikari ujedno i fotografi, regulišu se njihove obaveze... Formacijsko zvanje ratni slikar postojalo je u srpskoj vojsci još u vreme balkanskih ratova, ali uputom su prvi put u ratu uvedena pravila za snimanje na terenu i dokumentovanje snimaka, što je Vrhovnu komandu navelo da počne da razmišlja o organizovanijoj fotografskoj službi.

...Dok se vojska oporavljala na Krfu i u Solunu, a komanda radila na njenoj reorganizaciji, odlučeno je da se, po uzoru na savezničke, formira Fotografska sekcija Operativnog odeljenja sa sedištem u Solunu, kao i da se deo ratnog kredita izdvoji za njeno opremanje i kupovinu fotoaparata. Akt o njenom osnivanju s potpisom generala Petra Bojovića stupio je na snagu 26. avgusta 1916. godine...

Iz teksta: Istorija u žarištu objektivna
Milena Marjanović
autor segmenta o ratnim fotografijama